

Romano hangos

ROMSKÝ HLAS • ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE • ROČNÍK 26 • ČÍSLO 15 • VYŠLO 28. ŘÍJNA 2024

CENA 24 Kč

Rozhovor s Janem Milotou:
Bojujme za zlepšení situace v bydlení

strana 4

V Muzeu pokřtili první knihu Kiby Lumberg Černý Motýl

strana 6

Veronika Kačová
Co se kde chystá?

strana 7

Ze zákona jsme povinni poskytnout první pomoc i lidem bez domova

Jak ji poskytnout a chránit se?

Otázka, kterou si možná mnozí z vás kladou, pokud si představí, že by se ocitli v situaci, kdy by museli poskytnout první pomoc osobě bez domova.

Protože i bezdomovec je především člověk a občan. Podle zákona jsme tedy povinni poskytnout první pomoc i jemu. Neposkytnutí první pomoci je trestným činem. Jak to tedy udělat, abych sebe a následně i svou rodinu nevystavil možnému nálehu, kterou by dotyčný, přežívající na ulici v nehygienických podmínkách, mohl trpět? Hádám, že nikdo z nás u sebe nenosí chirurgické rukavice ani respirátor.

Musíme si tedy vystačit s tím, co máme po ruce. A jak vůbec správně poskytnout první pomoc?

Vždycky je to ale tak, že v závislosti na situaci musím především chránit i sebe.

Na sociálních sítích jsem se zeptala, zda by poskytli první pomoc

Pokračování na str. 5

Lidem bez domova často chybí i zdraví, Medici na ulici jim rozdávají pomoc

Spolek Medici na ulici (MNU) sdružuje budoucí zdravotníky se zájmem o problematiku lidí bez domova a poskytování zdravotní péče lidem v nouzi z lékařských fakult po celé republice. Kromě Brna, kde v roce 2020 vznikl, funguje také v Praze, Plzni, Olomouci a Hradci Králové. Spolek zajišťuje základní ošetření akutních či chronických ran, konzultace zdravotního stavu a snaží se o organizaci a kontinuitu potřebné péče o lidi bez domova. Služby poskytuje ve své ošetrovně a také v rámci terénních služeb. Spolek Medici na ulici je v kontaktu s ostatními organizacemi starajícími se o lidi bez domova a jeho snaha je neustálé zlepšování v komunikaci s nimi a poskytování komplexní péče pro jejich pacienty. Cílem spolku je také šířit povědomí a osvětu ohledně bezdomovectví mezi lékaři, což se díky bývalým členům, dnes již lékařům, postupně daří.

V rozhovoru jsme si povídali s Magdalénou Kadlecovou, která ve spolku

Medici na ulici působí v Brně. Magdaléna studuje šestý ročník všeobecného lékařství na Masarykově univerzitě v Brně, odkud také pochází. Ráda by se po škole věnovala pediatrii. Ve volném čase tancuje slovenský folklor, hraje na klavír a na příčnou flétnu, také moc ráda cestuje. Má ráda dobré kafe a jídlo a setkávání s přáteli.

Dobrý den, paní Kadlecová. Zajímá mě, kdy tato organizace vznikla a kdo všechno za ní stojí?

Dobrý den. Jsme dobrovolnický spolek studentů lékařských fakult a svými aktivitami cílíme na lidi bez domova. Celý projekt datuje svůj vznik do roku 2015, kdy navázal na původní iniciativu s názvem Medici pomáhají, kterou založila MUDr. Andrea Pekárková, tehdejší studentka 3. LF UK. V Brně pak vznikl v roce 2019 a od roku 2020 fungujeme jako zapsaný spolek.

Pokračování na str. 6

KOMENTÁŘ

SABIR AGALAROV

Častými důvody bezdomovectví jsou ztráta zaměstnání, rozpad manželství nebo partnerství, závislosti – hlavně alkohol a drogy. Komunita lidí bez domova však prošla za poslední léta velkou proměnou. Když se díváme do našeho archivu, vidíme, že většina lidí bez domova byla starších ročníků narození. Většinou muži, kteří pracovali v továrnách či těžkém průmyslu v bývalých státních podnicích, které v průběhu devadesátých let zkrachovaly. Do Prahy a také do Brna či Ostravy přišli se záměrem najít si stále zaměstnání a když práci nenašli, zůstali mnohdy bez finančních prostředků a ubytování.

V současnosti se stále více setkáváme i s mladšími lidmi, ti jsou mnohdy zatíženi tím, že třeba vyrůstali v dětském domově a absolutně nejsou připraveni na život. Na ulici je také mnoho žen a mezi nimi hodně nemocných vleklými onemocněními z oboru dietologie, gynekologie a adiktologie apod. vyžadujících lékařskou pozornost a pravidelnou konzumaci léků.

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury České republiky

Ve Šternberku vznikla romská rada

Radnice ve Šternberku na Olomoucku kvůli nárůstu počtu útoků skupiny mladistvých pachatelů na jejich vrstevníky a děti zvýšila počet asistentů prevence kriminality a zřídila romskou radu. Podle vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Lucie Fukové je nezbytné podporovat vzdělávací a volnočasové aktivity a odbourávat vzájemné stereotypy. Bezpečnost v ulicích města s téměř 15 000 obyvateli má zvýšit i nové oddělení hlídkové policie, které od začátku příštího roku začne fungovat v nedaleké Olomouci. ČTK to sdělil starosta Šternberka Stanislav Orság (ODS), který o bezpečnostní situaci a přijatých opatřeních minulý týden již podruhé diskutoval s obyvateli města. Nárůst násilí ze strany mladistvých a dětí vyvolal ve městě značnou nevoli.

Setkání s občany se uskutečnilo 10. října 2024 ve velkém sále kulturního domu na Masarykově ulici a zúčastnila se jej zhruba stovka lidí. „Bezpečnost je sdílená odpovědnost, a proto v první řadě děkují občanům za to, že si našli čas na druhé setkání k otázkám bezpečnosti a aktivně se zapojili do diskuse, kterou považují za nesmírně důležitou,“ uvedl starosta Stanislav Orság.

Místní obyvatelé si v posledních měsících stěžovali, že omladina pocházející z rodin žijících ve vyloučených lokalitách v ulicích města napadá hlavně děti. Například na začátku července nezletilá dívka bez varování fyzicky zaútočila na svoji vrstevnici, kterou několikrát udeřila do obličeje a poté ji údajně ještě kopl. Napadené děvče utrpělo zranění v obličeji a museli ho ošetřit lékaři.

„Přestože se situace od prázdninových incidentů zdá být klidnější a platí, že napětí ve městě způsobuje stále jen malá skupina delikventů, nechceme cokoli podcenit a plníme to, co jsme občanům slíbili,“ uvedl Orság.

Lucie Fuková: Práce s mládeží a prevence je základ pro zlepšení vztahů

Zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Lucie Fuková uvedla, že ohledně konfliktů některých Romů s majoritou ve Šternberku již několikrát jednala se starostou a také s krajskou koordinátorkou pro romské záležitosti Renátou Köttnerovou a dalšími.

„Ve městě operuje také Agentura pro sociální začleňování. S paní Köttnerovou jsme probírali možnosti zlepšení vztahů v tomto městě a jednoznačně se shodli, že je nutná práce s mládeží k prevenci vzniku konfliktů, ale také větší podpora aktivit v oblasti prevence patologických jevů ve společnosti. Doporučila jsem místním organizacím se zapojit do dotačního programu OP JAK výzvy PRO – ROMA,“ uvedla Fuková.

Podle Fukové je klíčové podporovat aktivity volného času, vzdělávací aktivity a hlavně komunitní vzdělávací aktivity i za účasti zástupců majority. „Bez postupného vzájemného odbourávání stereotypů se nic nezmění a stejně tak bez poukazování na nepřijatelnost chování některých Romů, a to ve stejném měřítku na straně majority. Neházejme se vzájemně do stejných černobílých pytlů,“ dodala Fuková.

Fuková zároveň zdůraznila potřebu hlubší analýzy zhoršujícího se chování mládeže a nastavení systé-

Od socialismu k demokracii

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 došlo v Československu k velkým změnám, které ovlivnily všechny vrstvy společnosti, včetně romské komunity. Přechod k demokracii a tržnímu hospodářství přinesl nejen nové příležitosti, ale také mnoho výzev, které Romy postihly mnohem tvrději než ostatní občany. Privatizace státních podniků vedla k masivní nezaměstnanosti, protože mnoho Romů pracovalo v těžkém průmyslu a ve státních podnicích, které byly zrušeny nebo privatizovány. Ztráta pracovních míst znamenala pro romské rodiny velkou ekonomickou nejistotu, a tím i propad do chudoby. Společenské mínění, často podněcované stereotypy, začalo Romy vnímat jako skupinu, která se odmítá začlenit a zneužívá sociální dávky. Tím se prohloubila i jejich izolace, jak na pracovním trhu, tak v oblasti vzdělávání. V devadesátých letech se situace zhoršila rasově motivovanými útoky, které v některých případech vedly ke smrti Romů. Diskriminace se projevovala i v oblasti bydlení, zdravotní péče a školství. Zatímco některé programy na podporu Romů byly zavedeny, finanční prostřed-

ky z nich často nesloužily přímo pro zlepšení situace této komunity, ale spíše k financování organizací, které na této problematice profitovaly. Politické subjekty často využívaly Romy ve svých kampaních, ale konkrétní systémové změny byly minimální. Organizace, které měly Romům pomoci, se často soustředily spíše na zajištění vlastního přežití než na skutečnou integraci Romů.

Na druhou stranu Romové, kteří emigrovali do západních zemí, jako jsou Kanada, Austrálie nebo Nový Zéland, našli lepší podmínky pro život a vzdělání svých dětí. Jejich děti chodily a chodí do běžných škol, dosahují vyššího vzdělání a mnozí Romové se zapojují do veřejné sféry nebo pracují v profesích, které vyžadují kvalifikaci. Tato skutečnost ukazuje na situaci Romů v České republice a v zahraničí. Podle toho je poznat, že problém není v samotné romské komunitě, ale spíše v systému a v přístupu společnosti k nim. Romové v zahraničí často nacházejí lepší podmínky pro svůj život a rozvoj než v České republice. Mnozí se dokázali úspěšně začlenit do tamních společností, dosahují lepšího vzdělání a pracovních pozic.

Naopak v Česku čelí Romové spíše nedostatku pracovních míst, obtížnému přístupu ke kvalitnímu vzdělání a dalším bariérám, které jim brání plnohodnotně se začlenit do společnosti. Společenské předsudky a neochota změnit systém mají negativní dopad na jejich postavení. Zatímco jinde se jim daří, u nás jsou Romové stále na okraji společnosti.

Dalším závažným problémem je nucená sterilizace romských žen, která probíhala ještě mnoho let po pádu komunismu. Tento akt představuje závažné porušení lidských práv. Snaha o odškodnění sterilizovaných žen probíhá, ale úřady mnohým ženám činí problémy, požadují po nich dokumenty, které často neexistují nebo byly zničeny i proto, že porodnice si byly vědomy, že prováděné zákroky byly nezákonné. Tato praxe má stále dopad na důvěru Romů ve státní instituce, protože podkopává jejich víru ve spravedlnost.

Zásadním faktorem, který výrazně poškodil romskou komunitu, byl přechod z komunismu do demokratického systému. Zatímco komunistický režim nabízel Romům určitou

Pokračování na str. 3

mových opatření v oblasti podpory vzdělávání, výchovy a bezpečnosti, což je předmětem zájmu její kolegyně Kláry Šimáčkové Laurenčíkové.

Romská rada jako nástroj pro dialog a zlepšení vztahů ve městě

Radnici se podle starosty Šternberka Stanislava Orsága podařilo rozšířit řady strážníků i asistentů prevence kriminality. V ulicích budou působit další dva strážníci a tři asistenti prevence kriminality z řad romské komunity. Město si od jejich zapojení slibuje nejen zvýšený dohled nad veřejným pořádkem, ale i zlepšení komunikace mezi majoritní společností a romskou menšinou.

K lepší komunikaci a klidnějšímu soužití by měla přispět i nově zřízená romská rada. „Bez dialogu nevyřešíme vůbec nic,“ říká k věci Libor Šamšula, šéf městské policie. „I v romské komunitě je řada občanů, kteří cítí strach a obavy, rádi by přispěli k vyšší bezpečnosti ve městě a zlepšení vztahů mezi majoritní společností a Romy. Právě s nimi chceme dlouhodobě spolupracovat,“ doplnil Šamšula.

Nad vznikem romské rady vyjádřila radost i Lucie Fuková a nabídla městu konzultace a metodickou podporu k zajištění tohoto neformálního uskupení. „Pokud se zajistí dobré fungování tohoto tělesa, tak může přinést své ovoce ve formě lépe nastavených vztahů ve městě,“ uvedla pro Romea.cz Fuková.

Kriminalita ve Šternberku není mimořádná, ujišťuje ředitel olomoucké policie

Vedení města a městská policie se kromě rychlých opatření zaměřují i na dlouhodobé kroky, včetně spolupráce s dalšími městy a státními institucemi na řešení problematiky násilí dětí a mladistvých. Na jednání 6. listopadu se bude probírat prevence, represe i legislativní změny, včetně snížení věkové hranice trestní odpovědnosti. „Máme pocit, že spousta mladých delikventů se cítí naprosto beztrestně. To chceme změnit,“ vysvětluje starosta Šternberka Stanislav Orság.

Ředitel Územního odboru Olomouc Richard Jílek ubezpečil, že kriminalita ve Šternberku není mimořádná a policie se důkladně vě-

nuje všem případům. Od roku 2025 vznikne v Olomouci nové oddělení zaměřené na hlídkovou činnost a kontrolu veřejného pořádku.

Zástupce policejního prezidia Dalibor Horský vyzdvihl důležitost ochrany oznamovatelů trestné činnosti a apeloval na veřejnost, aby neváhala spolupracovat s policií. „Policie je tu proto, aby chránila nejen oběti, ale i svědky a oznamovatele trestné činnosti. Vím, že je někdy náročné sebrat odvahu a vytočit tísňovou linku, ale prosím všechny, ať jsou důslední a volají nám. Spolupráce veřejnosti s Policií ČR je základem bezpečné společnosti,“ uvedl Horský.

Město chce navíc do konce letošního roku instalovat další tři kamery, které pomohou monitorovat problémové oblasti. Za letošní rok tak v ulicích Šternberka přibude osm kamerových bodů. Radnice zároveň rozšířila seznam míst se zákazem konzumace alkoholu. Zástupci města chtějí znovu jednat s majiteli nemovitostí, ve kterých problémoví obyvatelé bydlí. Zastupitelstvo v prosinci projedná záměr města vykoupit jednu z problematičtějších nemovitostí do svého vlastnictví. ČTK

Dokončení ze str. 2

formu sociální jistoty, jako byla práce a bydlení, demokratický systém jim tyto jistoty vzal, a neposkytl jim žádnou jinou náhradu. Hned od začátku privatizace bylo mnoho Romů nezaměstnaných a reformy v oblasti důchodového systému a zdravotnictví je tak připravily o základní sociální

jistoty. Trh práce pro ně zůstal nepřístupný a školství často vyloučilo romské děti z běžného vzdělávání. To je další fakt, který vede romské děti k nízké vzdělanosti a omezeným pracovním příležitostem.

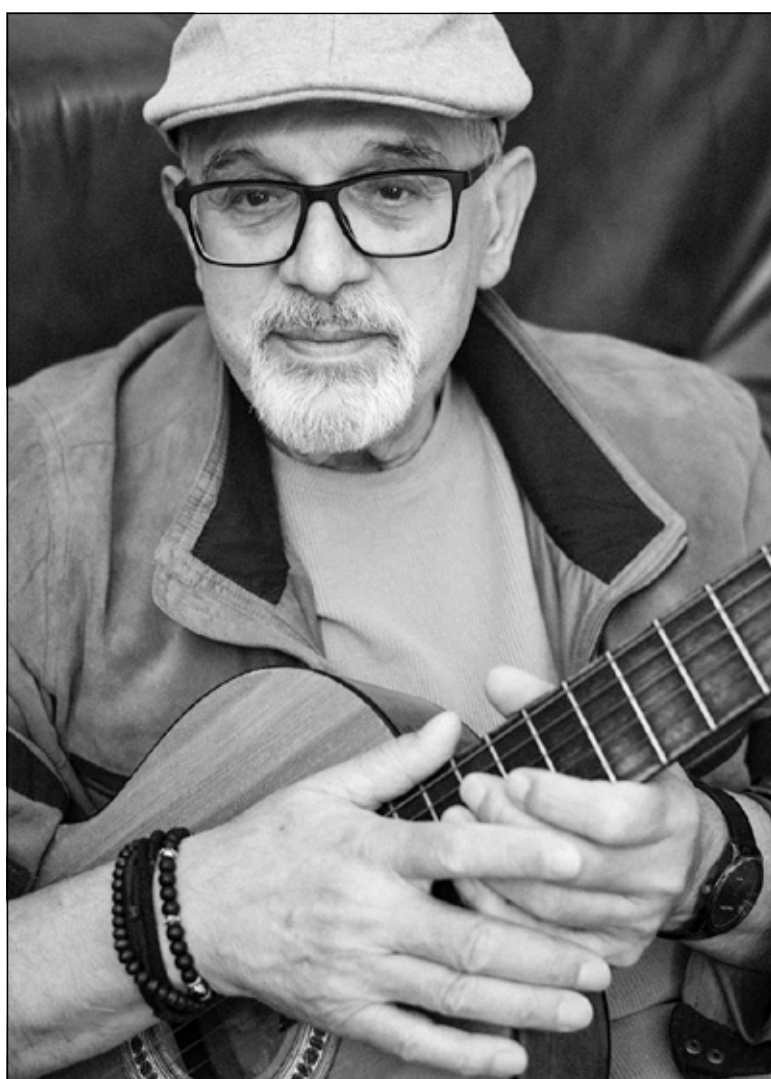
V důsledku těchto změn se Romové ocitli na okraji společnosti, kde zůstávají dodnes. Vzhledem k těmto křivdám a historickým ne-

spravedlnostem je nutné diskutovat o možnosti odškodnění Romů. To by mělo zahrnovat kompenzace za diskriminaci na trhu práce, sterilizace žen a za znevýhodnění ve vzdělávání, které stále přetrvává. Tato opatření by byla krokem směrem k nápravě historických křivd a k posílení důvěry Romů ve státní instituce.

Gejza Horvát

Andal o socializmus kije demokracija

Sar preačhlas andro berš 1989 o komunisticko režimos, ačhile pes andre Československo bare zmeni u nekbuter oda prindžarde o Roma. E demokracija he o nevo gazdipen peha andas na ča neve šanciji, ale the but aver vizvi, save poškodinde le Romen goreder sar goren. O Roma kerenas bufi andro štatna podňiki, andro fabriki, he sar pes ada savoro privatizindas, ta o Roma ačhile bije bufi. Andro romane fajti avilas o baro pharipen, he o čori-pen. E spoločnosť kerelas bida pro Roma, o gore dikhenas pro Roma sar pro džene, savenge pes nakamel te kerel bufi, ča te kidel o podpori. O Roma has izolimen le butendar he le školendar. Andro eňavardešte berša e situacija chudlas te avel mek goreder, o rasisti pes mukhle andro Roma, he but Romen murdarde. E diskriminacija egzistinlas he akor, sar o Roma kamenas lače khera pro bešiben, lačo than paš o doktora, he andro školi. O programi, so has kerde perdal o Roma, nasogalinenas le Romenge, ale has oda avka, hoj buter dživenas pal ole love o neziskovki, lenge džanas o love andro žebi. O politika tiž chasňinenas avri le Romen, ale moneki čepo perdal o Roma vareso kerenas. O organizaciji, save kamle le Romenge te šigitinel, dikhenas ča pre peste u na pre čačikaňi romaňi integracija.

dar the o rasizmus le Romen nadel smirom.

Baro problemos hin tiž e sterilizacija, so kernas le romane džuvlence o komunisti, ale kerelas pes oda tiž he andro demokraticko sistemas. Oda darunkos, so diňa o Del le manušen, ta o doktora, so ile vera, hoj šigitinena savore dženege pre luma, ta sterilizinenas le romane džuvlen, he aleha ile le Romenge e šancija, hoj te den le svetoske neve dženen, peskre čhavoren. Ile o pravos le Romenge. Choc kamel o sistemas te del le romane džuvljen finančno satisfakcija, he avka o sistemas kerel le džuvlence bare problemi. Rodel avri, sar te kerel, hoj te namušinel te pošinel avri le džuvlen, so len sterilizinde. Kamen le džuvlendar všelijaka dokumenti, so imar naegzistinen, so has zničimen he angl'oda, hoj andro porodňici džanenas olestar, hoj len nane pravos te sterilizinel le romane džuvljen. He vaš ada o Roma napaťan, hoj o štatna inštituciji hine spravodliva.

Nekbuter kerđas bibacht le Romenge, sar has tele čhido o komunismus, he doreslam o demokratic-

ko sistemas. Aleha o Roma našade o socijalna istoti, e bufi, o bešiben, e demokracija nadiňas le Romen imar nič. E privatizacija imar agrestar iľas le Romenge e bufi, o reformi andro penzijno he sasťipnaskro sistemas mukhle le Romen andro pharipen he nadine len nisave šanciji. Pro tarhos le buťenca pes o Roma nadochudle, o štatna školi ispidle avri le Romen andro diline (zvláštna) školi. Ada faktos hin baro problemos, le romane čhavoren nane nisavo remeslos aňi šancija pes te dochudel varekaj andre bufi.

Aleha has o Roma ispidle avri andal e spoločnosť he ačhile odoj dži adađives. He angle ale krivdi he angle aja historija šaj vakeras pal oda, hoj o Roma bi kamenas te avel odškodňimen. Andre ada bi kamelas te perel e kompenzacija vaš e diskriminacija, vaš e sterilizacija le romane džuvlence, he vaš oda, hoj o romane čhavore phiren andro diline školi mek dži adađives. O Roma palis bi šaj odmukhenas le gorenge o bare čirlatune krivdi, he akor bi šaj paťanas le štatnone inštitucijenge.

Gejza Horvát

Andrej Babiš na summitu extrémní pravice: Kritika migrační politiky EU a von der Leyenové

Politika Evropské komise podle europarlamentní frakce Patrioti pro Evropu (Patriots for Europe) podporuje nekontrolovatelnou imigraci. Podle frakce by členským státům mělo být umožněno vzdát se uplatňování migrační politiky Evropské unie, uvedli dnes její představitelé po jednání v Bruselu. Schůzky, kterou na síti X nazvali prvním společným summitem, se zúčastnil i předseda českého hnutí ANO Andrej Babiš.

Zástupci frakce, založené na konci června, se podle prohlášení shodli na tom, že migrační politika EU narušuje národní bezpečnost nebo svrchovanost členských států. Politika Evropské komise podle nich podporuje nekontrolovanou imigraci. „Patrioti připomínají, že ochrana vnějších hranic EU je povinností, nikoliv zločinem,“ stojí v prohlášení. Zástupci Patriotů pro Evropu také vyzdvihli nedávné úspěchy svých členských stran ve volbách v Nizozemsku, Rakousku, České republice, Francii a minulý víkend v Belgii.

Dnešního jednání se kromě Babiše zúčastnila i řada lídrů stran, které jsou označovány za extremistické. Geert Wilders z nizozemské Strany pro svobodu (PVV), europoslanec Harald Vilimsky ze Svobodné strany Rakouska (FPÖ), Marine Le Penová a Jordan Bardella z francouzského Národního sdružení (RN), italský vicepremiér a lídr vládní strany Liga, protiromský politik Matteo Salvini, maďarský premiér a předseda strany Fidesz Viktor Orbán a zástupci Belgie, Řecka, Dánska a Polska.

V prohlášení ke schůzce vedoucí představitelé nově vzniklé extrémně pravicové frakce v EP také uvedli, že odsuzují výroky šéfky Evropské komise Ursuly von der Leyenové, které minulý týden pronesla v Evropském parlamentu na adresu Orbána. Na plenárním zasedání 9. října von der Leyenová kritizovala maďarského premiéra za neochotu jeho vlády pomáhat Ukrajině. Orbán předtím ve Strasburku zopakoval své stanovisko, že Ukrajina nemůže Rusko porazit. Předsedkyně Evropské komise tím podle Patriotů pro Evropu jasně porušila svou povinnost spolupracovat s Radou EU, které předsedá Maďarsko od 1. července.

Do nové frakce Evropského parlamentu patří vedle Fidesze i hnutí ANO českého expremiéra Andreje Babiše a Svobodná strana Rakouska (FPÖ), která vyhrála na konci září volby v Rakousku. Podobně smýšlející populisticky pravicové strany napříč Evropou se pod vedením Orbána spojily do uskupení Patrioti pro Evropu a distancují se od středopravicové Evropské lidové strany (EPP) v europarlamentu. Členy frakce jsou i dva čeští europoslanci z Příslahy a Motoristů Filip Turek a Nikola Bartůšek. Místopředsedkyní je česká europoslankyně za ANO Klára Dostálová.

V čele frakce je šéf francouzského krajně pravicového Národního sdružení Bardella, který dnes na společném jednání v Bruselu řekl, že je třeba podpořit Ukrajinu a zároveň se vyhnout eskalaci napětí s Ruskem. **ČTK**

CHARITA PRO OBĚTI POVODNÍ

Č. ú.: 44665522/0800, VS 906

DARUJTE ONLINE

Bojujme za zlepšení situace v bydlení

„Bojujme za zlepšení situace v bydlení, nenechávejme vyrůstat děti v ubytovnách a domech hrůzy. Posuny jsou malé, ale něco už se daří,“ říká v rozhovoru pro Romano hangos Jan Milota, poradce pro ukončování bezdomovectví z Platformy pro sociální bydlení.

Žijeme v době, kde naše společnost stojí na hranici bohatství a chudoby. Žijeme ve městech, v prostředí, kde můžeme spatřit přelidněné romské sídliště a ubytovny. Život těchto lidí, jak dospělých tak dětí, žijících v nevyhovujících bytových podmínkách je velice extrémní. Většina z nás si to ani neumí představit.

Dobrý den, pane Miloto. Kolik Romů v současné době žije na ubytovnách? Jak se jim tam podle vás žije, nebo spíše, jak je možné tam přežít?

Dobrý den. V ubytovnách v Česku žije cca 20 000 osob ve 14 000 domácnostech. Alarmující je, že v těchto domácnostech vyrůstá cca 3000 dětí. Domnívám se, že co se týče rodin s dětmi na ubytovnách, je většina Romů, byť etnická data nejsou sbírána. K tomu se ale přidává kategorie silně přelidněných bytů a další nevyhovující bydlení, což představuje dalších 50 000 osob ve 12 000 domácnostech. Děti v těchto situacích je dohromady cca 22 000. Rovněž zde se domnívám, že velká část těchto domácností je romská. Přetrvává extrémní diskriminace Romů na trhu s bydlením. Romům nezbyvá, než využívat ubytoven, nekvalitního nebo předraženého ubytování nebo pobývat v přelidněných bytech. V ubytovnách je život extrémní. Nikdy nevíte, zda vás ze dne na den nevyhodí, není zde udržitelný pořádek, děti se nemohou připravovat na školu, toalety a koupelna jsou na chodbě pro velké množství domácností. Nedá se tam zdravě žít, je to místo, kde se dá přežít, ale ne rozvíjet se, připravovat se na školu, práci, na cokoliv. Tím se ale nechci dotknout lidí, kteří v ubytovnách žijí. Jsou to mnohdy hrdinové, kteří i přes šílené podmínky zvládají vše stejně, jako ti šťastnější, kteří bydlení mají.

V jakých městech se vyskytují ubytovny nejčastěji?

Mapujeme spíše bytovou nouzi jako celek. Největší bytová nouze je ve velkých krajských městech jako jsou Praha, Brno, Plzeň nebo Olomouc a potom v příhraničním pásu severních Čech a severní Moravy. Ubytovny se obecně vyskytují tam, kde byla původně infrastruktura pro dojíždějící pracovní sílu, tzn. u velkých továren a průmyslových areálů. Ubytovny pro pracující se běžně v posledních 25 letech přeorientovaly na domácnosti vyloučené z trhu s bydlením, takže ve většině na Romy. Ubytovny se v průběhu let ruší a vznikají nové. Rušení ubytoven je velká krize, která se dotýká mnoha lidí a hlavně dětí. Zkušenosti s rušením ubytoven má v Česku už snad každé větší město. Jen za moje působení v sociálních službách v Brně ukončily svůj provoz tři uby-

tovny a vždy to byla obrovská krize. Nyní například končí ubytovna v Jarní ulici a cca 15 domácností stále neví, kam půjdou. Stejně tak vznik ubytovny je složitá situace. Například v Jablonci nad Nisou se potýkají se zásadními problémy, protože do města přijíždí velký počet domácností do nové ubytovny, které zde nikdy nežily, nemají zde žádné vazby, jen zde našly ubytování. To často vede k odmítnutí a konfliktům.

Jaké jsou nejčastější důvody, proč se romské rodiny ocitnou na ubytovnách?

Romské rodiny jsou extrémně diskriminovanou skupinou. V zásadě na volném trhu romská rodina nemůže bydlení najít. Existují příklady, kdy romské rodiny oslovily stovky pronajímatelů, zúčastnily se stovek prohlídek a stejně je nikdo neubytoval. Diskriminace se těžko prokazuje, po tom, co vás někdo diskriminuje, už asi stejně k němu do bytu nechcete jít bydlet. Romům tak nezbyvá než jít bydlet do ubytoven. Domnívám se, že diskriminace je nejsilnější, ne-li jediný faktor.

Jaké jsou podmínky na ubytovnách (ceny bytových jednotek, hygiena aj.) a jsou tyto ceny legální?

Jsou různé ubytovny. Některé jsou považovány za lepší a některé jsou z hlediska cen a podmínek doslova tragické. Například v Brně (ale nejen zde) některé ubytovny platí za exkluzivní, kam není jednoduché se dostat. Obecně jsou podmínky z hlediska hygieny, bezpečí a kvality života extrémně špatné – kdo to nezažil, nedokáže si to pravděpodobně představit. Ceny jsou rovněž různé. Do ubytoven lze čerpat doplatek na bydlení (příspěvek na bydlení žele). Myslím, že většina ubytoven je na maximum toho, co dávka v regionu umožňuje a potom ještě po ubytovaných lidech požadují další poplatky mimo smlouvu: např. za pračku, za lednici nebo televizi na pokoji nebo za přímotop. Znáám lidi z ubytoven, kteří za ubytování v zásadě platí celé svoje příjmy.

Proč podle vás vznikají ghetta? Kdo za tím stojí?

Pravděpodobně jsou myšleny vyloučené lokality. To může být asi různé. Souvisí to často s vlastnickou strukturou nemovitostí v místě a také koncentrací chudých lidí. V severních Čechách známe lokality, kde byty a domy skupovali tzv. obchodníci s chudobou, tzn. lidé, kteří se soustředí na ubytování lidí vyloučených z trhu s bydlením. Ty situace ale známe z celé ČR. Také ale víme, že například po povodních v Praze v roce 2002 obrovské množství romských rodin z Prahy bylo vysídleno do severních Čech. Po opravách domů se na ně zkrátka nemyslelo. Známe také příběh vsetínského domu za nemocnicí, který nechal vyklidit tehdejší starosta Čunek. Některé ze zdejších rodin byly prakticky vyhánány na Jesenícko. Těch případů je hodně. Často jsou doprovázeny i nelegálními praktikami nebo je okolo kriminálního prostředí, obecně si ale nemyslím, že se jedná o koordinovanou aktivitu shora.

Jak vnímá vedení měst tyto problémy s bydlením a chudobou?

Jako palčivý složitě řešitelný problém. Občané ubytovny ve městě nechťejí, ale vedení města jejich vznik většinou nemůže ovlivnit. Záleží potom na povaze vedení města.

Jsou aktivní starostové a radní, kteří situaci aktivně řeší a snaží se v nastalých podmínkách o pokud možno nejlepší možné scénáře. Vznik a fungování ubytoven často souvisí se segregací ve školství a dalšími tématy. S tím něco lze dělat. Rovněž lze vyjednávat s majitelem, snažit se prostředí zlepšit a hlavně z ubytoven lidi postupně dostat do běžného, ideálně městského bydlení. Města ale svoje byty často nemají, nebo se uvolňují velice pomalu. Je to zkrátka běh na delší trať. Mně osobně přijde, že valná většina starostů a radních se snaží dělat maximum pozitivních kroků, ale určitě se najde i řada nenávistných projevů ze strany vedení měst vůči lidem z ubytoven.

Řeší se to nějak?

Podstatné je investovat do městských bytových fondů – stavět městské byty a zajistit dostatečné kapacity sociálních pracovníků. Recept na řešení známe: Musíme lidem poskytnout kvalitní nesegregované bydlení a kvalitní podporu sociálních pracovníků a potom můžeme očekávat dobré výsledky. Jsou města, která staví a čerpají dotace, tam je možné se inspirovat.

Můžou se lidé nějak bránit proti tomu, že je majitel ubytovny fi-

nančně zneužívá, podvádí apod? A popřípadě jak?

Ano, ale je to složité. Když víte, že daná ubytovna je jediné místo, kde můžete s dětmi bydlet, nebudete se proti majiteli obracet a bojovat s jeho praktikami. Ale za svoje působení ve službách jsem zažil hodně statečných lidí z ubytoven, kteří se bránili extrémnímu zneužívání. Jeden takový příběh statečných žen, Romek, z jedné brněnské ubytovny nyní popisuje film Tomáše Hlaváčka, který bude mít premiéru na letošním Jihlavském festivalu.

Proč je podle vás tolik lidí bez domova?

Jak už jsem zmínil, protože je bydlení nedostupné a protože jsou na trhu některé skupiny diskriminovány. To jsou hlavní a naprosto převažující důvody. Existuje relativně malé množství lidí, kteří mají velké bariéry k získání bydlení. Jsou to většinou lidé, kteří jsou na ulici déle než pět let, mají závažné psychické onemocnění a k tomu často problém se závislostmi. U těchto lidí je potřeba intenzivní podpora v programech Housing First. Ostatní, většina, potřebuje cenově dostupné bydlení, nediskriminaci a dostupné sociální služby, když je potřeba něco řešit.

Jaké jsou další platformy pro pomoc při těchto problémech?

V systému mají určitě nezastupitelný význam azylové domy, noclehárny a další nízkoprahová centra. Myslím ale, že by neměly nahrazovat běžné bydlení pro diskriminované lidi. Mám řadu známých, kteří vychovávají děti po azylových domech, protože je nikam jinač bydlet nevezmou. To je katastrofa.

Máte nějaký vzkaz pro naše čtenáře?

Bojujme za zlepšení situace v bydlení, nenechávejme vyrůstat děti v ubytovnách a domech hrůzy. Posuny jsou malé, ale něco už se daří.

Děkuji za rozhovor a přeji Vám ve Vaší práci hodně štěstí a odvahy. Ať se daří.

rozhovor vedla Veronika Kačová

Ze zákona jsme povinni poskytnout první pomoc i lidem bez domova

Dokončení ze str. 1

bezdomovci, pokud by byl v ohrožení života. Z mých několika stovek sledujících a přátel odpověděli pouze tři. Bývalá novinářka a kamarádka, Beáta Hybačková z Košic, která první pomoc poskytla tím, že zavolala sanitku a počkala u pacienta, dokud nepřijela. Druhá paní napsala, že si bezdomovce dokonce vzala za manžela.

Reagoval také významný slovenský novinář a bývalý kolega, Arpad Soltész. Ten napsal: „Normálně zavolám sanitku a počkám na ni. Tady v Praze pravidelně vídám záchranáře na stanici metra Vltavská, jak jezdí ošetřovat bezdomovce. Je poznat, že je to dobře organizované a pravidelné, ale netuším, kdo a jak to organizuje. Na Slovensku jsem nic podobného neviděl, což neznamená, že to tam není.“

Více reakcí nebylo.

Proč? Nevím. Mohu se jen domnívat, že o tom možná nikdy nepřemýšleli, nebo se prostě nechtěli vyjádřit. Ale doufám, že o tom alespoň začali přemýšlet, co kdyby se do této situace přece jen dostali.

Na ulici jsou i matky, babičky a nešťastní lidé

Předsudek, že na ulici žijí jen narkomani, trestanci nebo lidé, kteří se rozhodli žít na ulici, protože nechtějí plnit své rodinné a společenské povinnosti, už neplatí.

Dnes se na ulici ocitneme z noci na den. Přijedeme o práci, nemáme rodinu nebo nám třeba přírodní katastrofa zničí dům, a tím i domov, a my se nemáme na koho obrátit, opustí nás partner a všechno nám vezme. Nebo opustíme brány dětského domova a nemáme kam jít... To se týká mladé i střední generace a bohužel, a to je pro mě dost bolestivé, starých lidí. Nebo je válka vyhnala na ulici k nám. I to je bohužel současná doba. Těch příčin jsou tisíce. Každý osud je jiný.

Tím chci říct, že za každým člověkem, kterého vidíte špinavého, zapáchajícího, ležícího na lavičce, možná dokonce opilého, se skrývá lidská tragédie. Pro něj určitě. Ale ať už se snažil ze situace dostat, nebo kapituloval a přijal osud společenského vyžděnce v paralelní realitě našeho světa, i tak je to pořád člověk a o to častěji se ocitá v ohrožení života, kdy potřebuje naši pomoc.

Proto si už nějakou dobu kladu otázku, kolik lidí je ochotno poskytnout první pomoc člověku bez domova?

A jak ji mám podat tak, abych chránila své zdraví? Strach o vlastní zdraví je zcela pochopitelný. Je to základní lidská přirozenost. Hledala jsem tedy na internetu a odpověď možná našla.

Jsem opravdu ráda, že se nějaká organizace zabývá právě touto problematikou, protože si uvědomuje, že člověku na ulici, stejně jako kaž-

dému jinému člověku, může nejvíce pomoci člověk, který je přímo u něj, než přijede záchranka. Organizace Centrum sociálních služeb Praha na svých webových stránkách radí, jak překonat strach a obav a bezpečně poskytnout první pomoc.

Pražská organizace radí, jak poskytnout první pomoc bezpečně

O tom, kde tyto informace najdete, a o některých základních pokynech si povíme právě v tomto článku. Vzpomeňte si na případ slavného českého architekta Jana Kaplického, který dostal na ulici infarkt, ale protože se lidé domnívali, že je opilý, místo záchranky zavolali policii. Kdyby se neštilili a nepohrdali jím, mohli mu zachránit život... Ale to už se nikdy nedozvíme.

Pražská organizace Centrum sociálních služeb na svých webových stránkách popisuje metodiku první pomoci pro lidi bez domova a postup při jejím poskytování. Metodika poskytuje návody, jak postupovat při kontaktu s lidmi bez domova a má doporučující charakter. Vychází z dobrých praxí a není závazným předpisem.

Metodika je součástí nového nástroje pro pomáhající z řad laické veřejnosti, který je k dispozici na portálu „Bez domova“. Ten obsahuje nejen návody v základní oblasti první pomoci, materiální pomoci, seznam pomáhajících organizací, ale také nejčastější situace, se kterými se můžete při pomoci osobám bez domova setkat.

My se v tomto článku ale zaměříme na poskytnutí první pomoci člověku bez domova v ohrožení života, či zraněnému, nebo s vážnými zdravotními problémy, které na stránkách Centra sociálních služeb Praha uvádí.

Metodiku v rámci celkové pomoci lidem bez domova, najdete na stránkách:

bezdomova.eu/chci-pomahat/jak-pomahat/pro-verejnost

V každém případě ale platí, že po zhodnocení situace a stavu člověka v ohrožení života volejte na linky 155 nebo 112.

V žádném případě ale nepoužijte defibrilátor bez odborného vedení třeba po telefonu, jestli jste ho nikdy nepoužili a nevíte, jak s ním zacházet!

V následující části článku čerpám z výše uvedeného webu organizace.

První pomoc

První pomoc může zachránit lidský život, poskytuje se před příjezdem přivolané odborné pomoci. Její poskytnutí je povinné ze zákona. Uvědomte si, že lidé bez domova jsou často ve zhoršené zdravotní kondici. Mají vleklá, neléčená onemocnění. Často nedodržují, nebo nemožnou dodržovat, stanovená léčebná či režimová opatření. Dalším zhoršováním jejich zdravotního stavu

v řadě případů přispívá častá konzumace zejména alkoholu a méně často nealkoholových drog. Proto lze říct, že ze zdravotního hlediska jsou lidé bez domova velmi často křečci a do život ohrožujícího stavu se dostanou mnohem snáze, než lidé z většinové společnosti s pestrou a výživnou stravou.

Jak se tedy chránit

Při kontaktu či hovoru s osobou bez přístřeší se doporučuje řídit aktuálními nařízeními Ministerstva zdravotnictví ČR a vlády ČR.

Jsou vhodné ochranné rukavice, které při případné pomoci můžete použít. Nemusí být sterilní, stačí běžné vyšetřovací latexové rukavice, prodávané ve velkých baleních.

Ústa je nejlépe mít kryta respirátorem kategorie FFP2, případně nanorouškou. Pokud není k dispozici, postačí alespoň šála. (pozn. redakce: nebo jakákoliv textilie, kterou máte k dispozici.)

Po ukončení kontaktu, pokud byl fyzický, sejměte rukavice. Při nejbližší příležitosti doporučujeme dezinfikovat ruce.

Jak postupovat v jednotlivých situacích

1. Pokud najdeme ležícího člověka na ulici a máme podezření, že by mohl být v ohrožení života

- Před samotným kontaktem s klientem je žádoucí hlasitě oslovit. Pokud člověk reaguje a komunikuje, lze mu nabídnout pomoc.
- Pokud člověk nereaguje, může být ohrožen jeho život. Pokud nejde jen o spánek a klimatické podmínky jsou dobré.
- Zjistěte, zda má volné dýchací cesty, dýchá a nekrváčí. Dýchání – pokud si nejste jisti, kousek před ústa přiblížte hřbet ruky. Ucítejte teplý vzduch při výdechu. Krvácení či viditelné ucpané dýchací cesty zjistíte vizuálně.
- A také bude člověk lapat po dechu a dusit se. Pokud budete resuscitovat a člověk se nebrání, znamená to, že resuscitaci postižený akutně potřebuje!

2. Pokud vidíte krvácení

Zastavte ho jakýmkoliv způsobem – tlakem na ránu, přiložením šály, ručnicku, jakékoliv fyzické ucpaní. Ideálně přiložením tlakového obvazu, je-li k dispozici, což je na ulici málokdy. Ránu ucpěte a ovažte jakýmkoliv materiálem, co je po ruce (nemusí být hygienicky čistý).

3. Pokud se postižený dusí

Pokud mohl něco vdechnout, doporučte ho ve vykašlání (zpravidla pomůže i mírný předklon a úder do zad). V případě kolapsu se snažte lehce zaklonit postiženému hlavu, případně vyčistit dutinu ústní.

4. Pokud postižený dýchá těžce, ale pravidelně

Pomozte mu zaujmout vhodnou polohu pro ulehčení dýchání (po-

losed, při bezvědomí pak poloha na boku – nutná je trvalá kontrola stavu dýchání!). Pokud postižený zvrací a nemůže klečít, je třeba jej udržet v poloze na boku, aby nevdechl zvratky.

5. Pokud je v bezvědomí a nedýchá nebo jen lapá po dechu

Zahajte resuscitaci (viz výše) a zajistěte přivolání záchranky. Pokud není nikdo v okolí, kdo by mohl volat, nejprve zavolejte pomoc na číslo 155 a pak začněte resuscitovat. Dispečer Vás navede. Pokud má postižený křeče celého těla, vyčkejte, až křeče odezní! Nemějte strach, že osobě při resuscitaci ublížíte, pokud se nebrání a nechá vás provádět nepřímou masáž srdce, znamená to, že ji akutně potřebuje!

6. Pokud při resuscitaci zlomíte postíženému žebra

Pokračujte dál, dokud postižený nezačne sám dýchat. Zlomeniny žeber při resuscitaci nejsou život ohrožující a dobře se posléze zhojí. Kritická je obnova dýchání.

7. Pokud najdete podchlazeného člověka

Podchlazení bývá součástí nemoci, vyčerpání, poranění, může být zhoršeno vlivem alkoholu či drog. Lehká hypotermie je provázena třesem a blednutím tkáně, lehké omrzliny na dotek bolí a pálí. Středně a těžce postižený se již zimou netřeše, ale mívá naopak poruchy vědomí, zpomalení psychomotorického tempa a mdloby. Člověk může z důvodu podchlazení působit jako opilý, aniž by cokoli pil! Středně a silně omrzlá místa dotčeného nebolí ani nepálí. Jedná se totiž o poškození nervů při hlubokém podchlazení s devastací tkání.

Zamezte dalšímu podchlazování a použijte teplý oděv, nebo máte-li, fólii. Bývá v každé autolékárničce, pokud cestujete vozem.

Volejte 155, jde o život ohrožující stav! Postiženým nehýbejte. Každý pohyb ho vyčerpává. Ideální je poloha na zádech, případně na boku. Vyčkejte do příjezdu pomoci. Je-li postižený při vědomí, podejte sladké nápoje, například, máte-li nápoj v termosce, nebo je poblíž kavárna.

8. Když najdete člověka bez známek života

Pokud najdete člověka, který nereaguje, nedýchá, na dotek je kůže studená a tuhá, nejprve volejte 112 a řiďte se pokyny dispečera. K nálezu zemřelého musí přijet nejen záchranka (ZZS), aby lékař konstatoval smrt, ale také Policie ČR, aby vyloučila cizí zavinění. Na zemřelého nijak dál nesahejte, nemaniplujte jím a poslouchajte pokyny dispečera ZZS. Je vhodné od těla odstoupit z důvodu případného ohledání okolí místa nálezů PČR.

Jak postupovat v dalších situacích, jako například osoba (v našem případě člověk bez domova) silně opilá a ležící, zmatená a dezorientovaná, jak poznat a pomoci člověku v alkoholickém deliriu, v případě popálenin jednotlivce, či větší skupiny (třeba že se v zimě schovávali v přístřešku, který vzplál), nebo se může jednat o alergickou reakci, najdete na webu:

bezdomova.eu/chci-pomahat/jak-pomahat/pro-verejnost

Ale krom rad ohledně první pomoci vám poradí i to, jak se zachovat, když po vás lidé bez domova chtějí různé věci. A kdybyste jim chtěli pomoci například materiálně, či jinou formou, i v tom vám na výše zmíněném webu poradí.

Na závěr se zmíním o jedné příhodě. U schodiště jsem našla nehybného muže. Bylo zřejmé, že je to bezdomovec. Dost hlasitě jsem ho oslovila, ale bez odezvy. Kolem něj rozházené papíry, prázdný kočárek. Ležel v nepřírodné poloze. Jasně první věc, která mě napadla – Je mrtvý! Také jsem se bála dotknout se ho holýma rukama. Ale udělala jsem to rychle a tep jsem vůbec necítila. Pro jistotu jsem zavolala policii, což, jak teď vím, byla chyba, a řekla jim, ať taky zavolají záchranku. Přijeli také a po krátké době, kdy si také nebyli jisti, jestli dotyčný žije, zjistili, že je v hlubokém spánku, nejspíš kocovina. Nakonec tedy odešel sám. No, kéž by všechny případy končily takhle groteskně.

Ale blíží se zima, a to pro mnohé bezdomovce může znamenat i zimu poslední.

Proto bychom tomu možná mohli zabránit i my. Jak bylo zmíněno v úvodu, ulice si už nevybírá...

Mária Hušová

V Muzeu pokřtili první knihu Kiby Lumberg Černý Motýl

V Muzeu romské kultury se ve čtvrtek 17. října konal křest knihy Černý motýl autorky Kiby Lumberg. Romská spisovatelka, aktivistka a umělkyně Kiba Lumberg prochází z komunity tradičně patriarchálních finských Kale.

Svůj život v této komunitě popisuje v autobiografické trilogii Memesa. První díl, který z finského originálu přeložila Viola Parente-Čapková, nyní vychází pod názvem Černý motýl – stejným jako výstava, kterou nedávno vystřídala v Muzeu romské kultury Krajka.

Knihu pokřtila významná slovenská umělkyně, docentka Emília Rigová a zároveň z ní četla několik ukázek. Kniha je napsaná poutavým jazykem, je plná magického humoru i realistických popisů vzpomínek autorky. Reakce přítomných v sále jen potvrdila, že stojí za to si ji přečíst.

To, co prožila autorka v komunitě patriarchálních a velmi tradičních Romů Kale, přiblížila návštěvníkům ředitelka Muzea Jana Horváthová spolu s Karolínou Ryvolovou, redaktorkou nakladatelství romské literatury Kher.

K poslechu hrály a zpívaly dvě charismatické zpěvačky Lenka Grundzová a Martina Daňková.

Sabir Agalarov

facebook.com/RHango

Lidem bez domova často chybí...

Dokončení ze str. 1

Jak dlouho organizace funguje a v jakých městech?

Celkem fungujeme již devátým rokem a v Brně pátým rokem. Máme aktivní pobočky v Praze, Brně, Olomouci, Hradci Králové a Plzni, tedy téměř ve všech fakultních městech.

Jakým způsobem se na vás lidé, kteří potřebují pomoc, mohou obracet? Kde vás mohou navštívit nebo jaký máte ordinanční provoz?

Momentálně fungujeme v pondělí a pátek v Kontaktním centru Vlhká, kde máme prostor k ošetřování a klienti za námi mohou docházet v ordinanční čas. Jednou týdně ve středu chodíme do terénu do ulic Brna a pravidelně v tyto dny docházíme na Římské náměstí, kde ve stejný čas působí komunita Saint Egidio a rozdává jídlo potřebným.

Jakou zdravotní péči lidem nabízáte? Jsou pacienti následně sledováni vaší péčí?

Poskytovaná péče je většinou zaměřena na základní ošetření akutních či chronických ran. Konzultujeme zdravotní stav klientů, edukujeme je o zdravotních rizicích u problematiky bezdomovectví a snažíme se o organizaci potřebné péče právě ve spolupráci s dalšími organizacemi. Především se snažíme budovat důvěru u osob bez domova ve zdravotníky a zprostředkovat jim často nedostupnou základní péči.

Je tato vaše služba a péče pro lidi bez domova zdarma?

Jsme dobrovolníci a veškeré naše služby jsou samozřejmě zdarma. Snažíme se být co nejvíce nízkoprahová a dostupní pro lidi, kteří nás potřebují.

Kolik lidí denně ošetříte?

Počet bývá poměrně různý, záleží na ročním období a mnoha dalších faktorech, průměrně si ale myslím, že to může být 15–20 lidí za jednu službu.

S jakými nejčastějšími nemocemi se na ulici setkáváte?

Nejčastěji vidáme bércové vředy a další chronické rány. Naši klienti mají také interní onemocnění, v tom případě se s nimi snažíme konzultovat jejich stav, edukovat je a případně je směřovat na odborníky.

Blíží se zima. Období, kdy mnoho lidí bez domova nemá co na sebe, dochází k prochlazení kvůli pobytu venku. Jak tuto situaci máte zvládnout a jak jste připraveni pro tuto zimní sezonu?

My osobně neposkytujeme žádné místo k noclehu či přečkání v zimě – to mají na starosti jiné organizace. Snažíme se ale chodit do terénu a eventuálně ošetřit a zachytit lidi, kteří v důsledku zimy mají omrzliny nebo jim hrozí prochlazení. V takových případech jednáme individuálně a spolupracujeme s ostatními organizacemi, propojujeme je s klienty a hledáme řešení jejich situace. Také pořádáme sbírky ponožek a rozdáváme je našim klientům.

Jaké jsou vaše výsledky? Když k nám klienti přicházejí pravidelně, drží se našich doporučení a jsou ochotni spolupracovat, mnohokrát se nám povedlo zachránit například končetinu, která by bez naší péče musela být amputována, protože klient odmítal nemocniční péči. Je ale důležité zmínit, že si nehrájeme na lékaře.

Máte i klienty s paliativní léčbou?

Paliativní péče je vázaná čistě na odborná střediska a je třeba komplexní péče lékařů. Máme klienty, kteří jsou například onkologicky nemocní, ale svůj stav mnohdy nechtějí řešit.

Bojuje vaše organizace Medici na ulici s nějakými problémy, co se týká financí? Kdo vás finančně podporuje? Financování projektu je zajišťováno především z darů dobrovolných dárců či charitativních sbírek na náš transparentní účet, který slouží pro všechny pobočky.

Co vám osobně tato práce dává? Co vás naučila?

Naučila mě toho spoustu. Pomáhá bourat předsudky, nevidět svět černobíle, dokázat pomoci potřebným, naučit se komunikovat a setkat se se spoustou zajímavých lidských příběhů. Je pro mě velmi obohacující vidět vděčnost lidí, které ošetřujeme a chceme především přistupovat k našim klientům jako k sobě rovným a dát jim najevo, že nám na nich záleží.

Máte nějaký vzkaz pro naše čtenáře?

Děkujeme za jakoukoliv podporu.

Já Vám děkuji za hezký rozhovor a přeji Vám ve všem, co pro lidi bez domova děláte, hodně štěstí. Ať Vám dělá práce jenom radost.

Jaké podmínky musí splňovat člověk, který by s vámi chtěl jít do pracovního týmu Medici na ulici? Jsme dobrovolnický spolek studentů lékařských fakult a podmínka pro členství je tedy studium na lékařském či nelékařském oboru lékařské fakulty. A u nás v Brně je potřeba, aby byli dobrovolníci minimálně ve druhém ročníku. Zároveň je třeba nastudování manuálu a našich postupů.

Jakým způsobem přistupujete k hygieně ošetřovaných, tedy lidí bez domova, nebo k lidem pod vlivem drog a alkoholu? Můžete odmítnout, nebo jak podobné případy řešíte?

Máme k dispozici ochranné pomůcky jako např. rukavice nebo respirátory. Snažíme se o co nejvíce aseptické prostředí, desinfikujeme veškeré povrchy a ošetřování probíhá obvykle ve dvou lidech, kdy jeden ošetřuje pacienta a druhý podává ošetřujícímu pomůcky a je sterilní. Jestliže bychom byli výrazně ohroženi, můžeme poskytnutí péče odmítnout, s takovými případy se však setkáváme velmi málo.

Jak by člověk bez zdravotnické praxe měl přistupovat k bezdomovcům, pokud potřebují zdravotnickou pomoc? Můžou se vám nějak dovolat na místě? Koukala jsem na web, ale telefonní kontakt není uveden. Jaká je tedy možnost, aby se s vámi člověk zkontaktoval, když je to potřeba?

Jestliže potkáte člověka bez domova, který by potřeboval naši pomoc, můžete ho na nás odkázat a sdělit mu čas a místo, kde působíme. Aktuální ošetřovací místa jsou vždy uvedena na webu v sekci „kde ošetřujeme“.

Já Vám děkuji za hezký rozhovor a přeji Vám ve všem, co pro lidi bez domova děláte, hodně štěstí. Ať Vám dělá práce jenom radost.

rozhovor vedla Veronika Kačová

Co se kde chystá?

Mezinárodní den romského jazyka a křest knihy Famel'ija nadevše

Blíží se nám den, kdy si všichni Romové připomínají svůj rodný jazyk, a tím je romština, s nímž se spojuje i svátek Mezinárodní den romského jazyka, který slavíme 5. listopadu 2024. V různých městech České republiky se konají akce, autorská čtení a zajímavý doprovodný program. A právě 5. listopadu 2024 bude pokřtěna první sbírka povídek 15 spisovatelek z klubu Paramisara, kniha Famel'ija nadevše. Projekt, který je spojený s tématem rodiny. Ve sbírce jsou zveřejněna díla i některých dosud nepublikovaných autorů. Editorkami sbírky jsou Eva Danišová a Lenka Jandáková. Křest se uskuteční 5. listopadu 2024 v prostorách KC Vozovna v Praze.

Folklor spojuje!

FolklorOva zve na druhý ročník festivalu hudby a tance v Ostravě. Patříte mezi nadšence folkloru? Jestli ano, doporučuji navštívit festival FolklorOva, který se uskuteční od 13. do 17. listopadu 2024 v Ostravě. FolklorOva je iniciativa a folklorní festival, jehož hlavní myšlenkou je propojování kultur, lidové tvorby, ostravské folklorní komunity a města. Na pět festivalových dní jsou připraveny přednášky, workshopy, koncerty a výstavy, které návštěvníkům představí lidové tradice, kroje, zvyky, hudbu a zábavu. Festival je určený pro oštěřené folkloristy ale i širokou veřejnost, protože folklor spojuje! Program: <https://folklorova.cz/program2024/>

Vánoční recitál Tomáše Kača My Songbook

Máte rádi příjemnou hudbu a vánoční atmosféru? Tak neváhejte a přijďte si užít skvělou hudbu a naladit se na vánoční pohodu, o kterou se postará klavírista Tomáš Kačo. Na vánoční recitál slavného a úspěšného klavíristy, skladatele a aranžéra Tomáše Kača se můžete těšit 29. listopadu v sále Ostravské univerzity od 19:00 hodin. Jste srdečně zváni. Cena vstupenky je 400 Kč.

Koncert romské kapely Terne čhave v Brně a Ostravě

Přijďte 7. 11. 2024 na skvělý koncert romské hudby do Music Bar Metro v Brně. Od 19–23 hodin. Kapela zavítá i do Ostravy, a to do Barrák Music Club Ostrava. V úterý 19. 11. od 20:00 hodin. Vstupenky na místě nebo na Ticket Live.

Vyšla kniha romské spisovatelky Kibi Lumberg – Černý motýl

Patříte mezi vášnivé čtenáře romských knih? Jestli ano, tak pozorně čtete tyto řádky. Právě vyšel první díl knihy pod názvem Černý motýl a autorkou je romská spisovatelka Kiba Lumberg. Knihu vydalo romské nakladatelství Kher. Knihu Černý motýl si můžete objednávat na webové stránce nakladatelství. Kniha vypráví o malé romské holce jménem Meme-sa, která ve svém rodném Finsku pozoruje svět kolem sebe a hodně věcí se jí nelíbí. V jejím okolí ženy slouží mužům, nemají žádná práva a jako běžnou součást života přijímají i časté bití. Zatím je ještě dítě, ale rychle dospívá a bude se muset rozhodnout, jestli navlékne těžkou sametovou sukni připomínající černého motýla a přijme svou roli, čímž se jí uzavře cesta ke vzdělání, svobodě i osobnímu štěstí – anebo opustí vše, co doposud znala. Cena vyjde na 349 Kč. Já si ji určitě v brzké době taky pořídím.

Maxim Muchow a Daniela Brtáňová

„Roztiahni krídla a vzlietni“

13. 12. 2024 v 18:00 hodin Galerie 35, Francouzský institut v Praze

Zveme vás na jedinečný večer do hlubin tvořivosti, kde se sny prolínají s realitou, kdy se stěny Galerie 35 promění v okna do dvou fascinujících světů. Vstupte s námi do prostoru, kde se setkávají dvě duše – Maxim Muchow a Daniela Brtáňová – aby vám odhalily své vize skryté v barvách a tvarech, které šeptají příběhy, jaké dosud nebyly vyslyšeny.

Pod hvězdami pražského večera, v útrokách Francouzského institutu, budete mít možnost proplout mezi plátny, kde se realita a fantazie proplétají jako pramínky řeky, nesoucí naše myšlenky daleko za hranice všedního dne. Každý tah štětce, každý dotek barvy vám otevře dveře do světů, kde neexistují hranice – pouze nekonečné možnosti.

Přijďte zažít moment, kdy se ticho stane symfonií, a prázdnota se promění v plátno plné života. Vernisáž, kterou byste si neměli nechat ujít, se koná 13. prosince od 18.00 v Galerii 35, Francouzský institut v Praze.

A už tradičně vystoupí známý vysmátý rakovnický DJ Milano Parsley.

Kurátorem výstavy je MgA. Barbara Adamcová.

Vaši průvodci světem umění, Maxim Muchow a Daniela Brtáňová.

Veronika Kačová

Výstava Českoslovenští letci v RAF – Nebeští jezdci

KDE:

Hodonín u Kunštátu.
Památník holocaustu Romů a Sintů na Moravě

TRVÁNÍ VÝSTAVY:

3|4 – 31|10 2024

Vstup zdarma

Věděli jste, že jeden z nich létal bez nohy? Že se důstojnický sluha stal velitelem britské perutě? Výstava mapuje období od počátku výcviku budoucích příslušníků RAF, přes jejich nebezpečné útoky do odboje i boje za svobodu v letectvech několika zemí.

Dílo 310. perutě RAF před letounem Hawker Hurricane Mk I na letišti v Duxfordu (7. 9. 1940).
Zdroj: Státní imperiální válečné muzeum, Foto: Stanley Arthur Devon

Hodonín u Kunštátu, Památník holocaustu Romů a Sintů na Moravě, Hodonín 76, 679 75 Hodonín

rommuz.cz

FOLKLOR OVA

2. ROČNÍK

13. - 17. 11. 2024

ZJIŠTÍ VÍCE

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)
1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)
1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)
menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%

žádosti o inzerci na: holomkova@srm.cz

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno: .....
název organizace: .....
adresa, PSČ: .....
e-mail: ..... telefon: .....
počet objednaných výtisků: .....

způsob platby: hotově složenkou

bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:

bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Cejl 460/35, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010 nebo pošlete e-mail s vašimi údaji na adresu holomkova@srm.cz

cena předplatného pro rok 2024 je 420 Kč

Romano suno 2024

Džanes romanes? Ta ma ladža! Khel avri!

Romano suno (Romský sen) je soutěž v romštině. Zúčastní se jí i ty! Je jedno, kterým romským nářečím mluvíš. Můžeš poslat svůj text do Pisinás romanes, video do Vakeras romanes anebo si v romštině zasoutěžit na živo v Džanas romanes.

Vyber si jedno z témat! Napiš o něm! Anebo o něm natoč video!

Nekfeder manuš, so les prindžardal / Nejzajímavější osoba, kterou jsi poznal(a)

So aveľa pal o meriben? / Co bude po smrti?

Sar dikhes pre kada, te pes kamen duj džuvľa abo duj murša? / Jak vnímáš to, že se milují dvě ženy nebo dva muži?

Te bi pale ulifomas, kamavas bi te aveľa... / Kdybys se znovu narodil(a), chtěl(a) bych být...

Pisin pal koda, so kames / Volné téma

PISINAS

WAKERAS

Chceš se utkat v romštině na živo? Džanas romanes je tu pro tebe!

DŽANAS

Přihlaš se sám anebo ve dvojici (ze své rodiny, školy, neziskovky). Vítězí dvojice, která rychleji napoví a uhadne slova v romštině. Hrajeme nejdříve on-line, finalisté se utkají v prosinci v Praze.

Informace pro účastníky

Texty a videa pošlete do Nové školy, o. p. s. do 30. června.

Do Džanas romanes se hláste do 31. října.

kontakt: marie.borkovcova@novaskolaops.cz; více na www.novaskolaops.cz

Úřad vlády České republiky

Projekt je realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky. Výstupy projektu neprovozují náklady Úřad vlády České republiky a Úřad vlády České republiky neodpovídá za poskytnutí informací, je-li jsou obsahem těchto výstupů.

Obecně prospěšná společnost Nová škola je nezisková organizace, která od roku 1996 podporuje aktivní vzdělávání mentis, včetně či jinak sociálně či kulturně znevýhodněných dětí a mládeže.

SRNM

Adresa redakce

Romano hangos

a

Společenství Romů

na Moravě

Cejl 460/35,

Brno 602 00

tel.: 545 246 673

www.srm.cz

číslo účtu:

2300661977/2010

Jihomoravský kraj

MINISTERSTVO KULTURY

B | R | N | O

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s finanční podporou Ministerstva kultury, Jihomoravského kraje a Statutárního města Brna.

Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154.

Redakce: Sabir Agalarov (šéfredaktor) romanhangos@gmail.com; Alica Heráková, Gejza Horváth, Jana Horváthová. Grafická úprava a sazba: Radim Šašinka.

Adresa redakce: Cejl 460/35, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: romanhangos@gmail.com, Elektronická verze: www.srm.cz.

IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010. Tiskne: Samab press group, a.s., Cyrilská, Brno. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.